

Prijedlog Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i reakcije na Prijedlog

Navode se glavni elementi Prijedloga Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, u varijanti prihvaćenoj 30. srpnja 2009. u prvome saborskom čitanju, naglasci iz njegova obrazloženja i javno iznesena mišljenja Udruge gradova, Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika te Europske federacije sindikata javnih službi.

Ključne riječi: platni sustav u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi – Hrvatska, lokalni dužnosnici, službenici i namještenici

1. Uvod

Hrvatski je sabor 30. srpnja 2009. u prvom čitanju podržao Prijedlog Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi koji je podnijela Vlada. Vlada je Prijedlog utvrdila na sjednici 24. srpnja 2009. S tekstom nazvanim Prijedlog za raspravu predstavnici Udruge gradova upoznati su 20. srpnja 2009., četiri dana uoči Vladine sjednice. U postupku prvog čitanja u Hrvatskom saboru Prijedlog Zakona razmotrili su Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, Odbor za zakonodavstvo te Odbor za rad i socijalno partnerstvo. Premda on zadire u ustavni položaj lokalne i područne (regionalne) samouprave, Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav nije razmatrao Prijedlog Zakona.

Prijedlogom Zakona obuhvaćena je dosad neregulirana odnosno privremeno regulirana materija, i to:

- materija plaća općinskih načelnika, gradonačelnika i župana odnosno njihovih zamjenika (lokalni dužnosnici) – slijedom odredbe čl. 90/5. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (ZLPS; NN 33/01, 60/01 – vjerodostojno tumačenje, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09), kojom je propisano da se posebnim zakonom uređuju osnovna mjerila za određivanje plaće odnosno naknade plaće lokalnih dužnosnika;
- materija plaća službenika i namještenika u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave – slijedom odredbe čl. 80. Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (ZSN; NN 86/08), plaće lokalnih službenika uređuju se posebnim zakonom.

Plaće lokalnih dužnosnika trenutačno nisu uređene zakonom. Do donošenja zakona iz čl. 80. ZSN, platni sustav lokalnih službenika uređen je odredbama čl. 108.–112. Zakona o državnim službenicima i namještenicima (ZDSN; NN 27/01).¹

Zakon se donosi radi popune pravnih praznina na reguliranje kojih upućuju odredbe čl. 90/5. ZLPS i čl. 80. ZSN i »radi ujednačavanja plaća u lokalnoj u područnoj (regionalnoj) samoupravi s plaćama u državnoj službi i javnim službama« (čl. 1. Prijedloga).

Prijedlogom Zakona predviđeno je da plaću lokalnih dužnosnika i službenika čini umnožak koeficijenta i osnovice za obračun plaće uvećan 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža, ukupno najviše 20%. Pritom se kao osnovica za obračun plaće lokalnih dužnosnika primjenjuje osnovica za obračun plaće državnih dužnosnika, dok se za obračun plaće lokalnih službenika primjenjuje osnovica za obračun plaće državnih službenika.²

Prijedlog sadržava i (vrlo male) raspone koeficijenata za obračun plaće lokalnih dužnosnika i službenika.³ Koeficijente određuje predstavničko

¹ Privremeno produljenje važenja spomenutih odredbi propisano je u čl. 128/1. i 128/3. ZSN.

² Osnovica za obračun plaće državnih dužnosnika iznosi 4.630,14 kn, a osnovica za obračun plaće državnih službenika i namještenika 5.108,84 kn bruto.

³ U dopisu ministru uprave od 22. srpnja 2009. Udruga gradova navela je kao minimalnu razinu prihvatljivosti raspona koeficijenata raspone predviđene prošlogodišnjim Konačnim prijedlogom ZSN-a, koji su nakon toga izostavljeni iz usvojenog teksta ZSN-a na inzistiranje jedne od sindikalnih središnjica (prema Konačnom prijedlogu ZSN-a iz 2008.,

tijelo lokalne jedinice, kako za lokalne dužnosnike, tako i za lokalne službenike. Pojedinačna rješenja o visini plaće odnosno naknade za lokalne dužnosnike donosi upravno tijelo lokalne jedinice nadležno za kadrovske poslove.⁴ Vježbeniku pripada 85% plaće poslova radnog mjesta najniže složenosti poslova njegove stručne spreme.

Prijelaznim i završnim odredbama Prijedloga Zakona predviđeno je da:

- a) predstavničko tijelo odluku o koeficijentima donosi u roku 30 dana od stupanja na snagu Zakona, a da se do tada primjenjuju najniži koeficijenti propisani Zakonom za odgovarajuća dužnosnička/službenička radna mjesta;
- b) danom stupanja Zakona na snagu za lokalne službenike prestaju važiti odredbe čl. 108.–112. ZDSN, kojima je sada uređen lokalni službenički platni sustav;
- c) danom stupanja Zakona na snagu prestaju vrijediti odredbe odluka i drugih općih akata lokalnih jedinica, kolektivnih ugovora i drugih sporazuma kojima su propisana mjerila za određivanje plaća i naknada u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Za razliku od teksta Prijedloga Zakona, Prijedlogom za raspravu koji je Udruzi gradova bio predočen 20. srpnja 2009.:

- nije bila predviđena primjena najnižih Zakonom propisanih koeficijenata do donošenja odluka o koeficijentima;
- zakonsko derogiranje odredbi općih akata lokalnih jedinica i kolektivnih ugovora bilo je ograničeno na »osnovna mjerila« za određivanje plaća i naknada, dakle na osnovicu i koeficijent, a ne na sva mjerila za određivanje plaće.

Dalje se navode ključni dijelovi obrazloženja Prijedloga Zakona te glavne javno iznesene teze oponentata, prije svega Udruge gradova, Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika te Europske federacije sindikata javnih službi.

osnovica bi se određivala lokalno). K tome, prema mišljenju Udruge gradova, primjena koeficijenata iz Prijedloga Zakona »najviše bi pogodila najkvalificiranije službenike, što je protivno proklamiranoj orijentaciji prema profesionalizaciji i povećanju kompetentnosti upravnih tijela lokalne samouprave«.

⁴ Takvom odredbom nedvojbeno se i u utvrđivanje plaće lokalnih dužnosnika uvodi primjena upravnog postupka. Donositelji pojedinačnih rješenja o plaćama lokalnih službenika određeni su u čl. 5/1. i 5/2. ZSN.

2. Naglasci iz obrazloženja Prijedloga Zakona

Iz obrazloženja vrijedi izdvojiti sljedeće:

(...) Za vrijeme profesionalnog obavljanja dužnosti na koju su izabrani župani, gradonačelnici i općinski načelnici i njihovi zamjenici ostvaruju pravo na plaću, kao i druga prava iz rada, a vrijeme obavljanja dužnosti uračunava im se u staž osiguranja. Prema čl. 90/5. ZLPS, osnovna mjerila za određivanje plaće odnosno naknade plaće navedenih osoba određuju se posebnim zakonom. Pored toga, te osobe ostvaruju prava na naknadu plaće i staž osiguranja za vrijeme od 180 dana po prestanku profesionalnog obavljanja dužnosti, i to u visini prosječne plaće koja im je isplaćivana za vrijeme 12 mjeseci koji su prethodili donošenju odluke o prestanku dužnosti. Naknada plaće po prestanku dužnosti isplaćuje se na teret proračuna općine, grada odnosno županije.

S obzirom na to da nije donesen poseban zakon kojim se propisuju osnovna mjerila za određivanje plaće, odnosno naknade plaće župana, gradonačelnika i općinskih načelnika i njihovih zamjenika, predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u pravilu su odlukom određivala plaće odnosno naknade župana, gradonačelnika i općinskih načelnika i njihovih zamjenika.

Kako se općinski načelnici, gradonačelnici i župani i njihovi zamjenici biraju na neposrednim izborima (za razliku od razdoblja prije 17. svibnja 2009., kad ih je imenovalo predstavničko tijelo između nositelja lista stranaka i nezavisnih lista koje su osvojile mandate u predstavničkom tijelu), predlagatelj Zakona ocjenjuje nužnim propisati osnovna mjerila za određivanje njihove plaće, kako je to i propisano u čl. 90/5. ZLPS. (...)

Prava, obveze i odgovornosti kao i druga pitanja od značenja za rad službenika i namještenika u upravnim tijelima jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave uređuju se ZSN (NN 86/2008), koji je stupio na snagu 31. srpnja 2008. Međutim, tim zakonom nisu uređene njihove plaće, nego je utvrđeno da će se plaće urediti posebnim zakonom (čl. 80.).

Prema čl. 128. ZSN, u odnosu na službenike i namještenike u upravnim tijelima jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave i dalje su na snazi odredbe čl. 62.–78. ZDSN (NN 27/2001), kojima su uređeni nazivi radnih mjesta, opisi poslova

i uvjeti za raspored, te odredbe čl. 108.–112. istoga Zakona, kojima su uređene plaće službenika i namještenika.

Navedene odredbe primjenjuju se na odgovarajući način, i to:

- odredbe čl. 62.–78. ZDSN, do stupanja na snagu uredbe, kojom će se urediti klasifikacija radnih mjesta službenika i namještenika, te
- odredbe čl. 108.–112. ZDSN, do dana stupanja na snagu posebnog zakona kojim će se urediti plaće službenika i namještenika.

Navedenim odredbama propisano je da plaću čini umnožak koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta na koje je službenik odnosno namještenik raspoređen i osnovice za obračun plaće, uvećan 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža. Rasponi koeficijenata u kojima se može kretati vrijednost koeficijenata poslova radnog mjesta utvrđeni su u čl. 109/4. Zakona. U praksi su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osnovicu za obračun plaće određivale na različit način (kolektivnim ugovorom, odlukom predstavničkog tijela ili odgovarajućim aktom tadašnjeg poglavarstva), a vrijednosti koeficijenata utvrđivale odlukom predstavničkog tijela ili odgovarajućim aktom tadašnjeg poglavarstva, često izvan zakonom utvrđenih raspona za određivanje koeficijenata za pojedine vrste radnih mjesta (vrste radnih mjesta I. do IV., ovisno o stručnoj spremi koja je uvjet za raspored). Pored toga, uočeno je da se u pojedinim jedinicama obračun plaće ne provodi po propisanom modelu, nego su koeficijenti za obračun plaće utvrđeni znatno izvan raspona utvrđenih u članku 109. stavku 4. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, u nekim je jedinicama utvrđen bodovni sustav plaća, a u nekim su plaće utvrđene u fiksnom iznosu.

Pored spomenutog normativnog »nereda« u sustavu plaća u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, učestali su prigovori javnosti i sindikata da su plaće u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi puno veće nego u javnim službama i državnoj službi, iako se u velikom broju slučajeva radi o jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave koje po nekoj pravnoj osnovi dobivaju sredstava iz državnog proračuna (za kapitalna ulaganja, materijalne rashode i dr.) te se traži usklađivanje plaća u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave s plaćama u javnim službama i državnoj službi.

Uz prethodno navedeno, valja napomenuti da su u prvoj polovini 2009. prihodi državnog proračuna znatno manji od predviđenih i potrebnih za uobičajeno financiranje svih obveza te da se u vrijeme

svjetske gospodarske krize i u Republici Hrvatskoj pojavljuje potreba za mjerama štednje, gdje god je to moguće, uključujući i područje lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Zbog svega navedenog, predlaže se donošenje ovog zakona, kojim bi se u znatnoj mjeri riješili spomenuti problemi. (...)

Ovim se zakonom propisuju mjerila za određivanje plaće i naknade župana, gradonačelnika i općinskih načelnika i njihovih zamjenika kao i plaće službenika i namještenika u upravnim odjelima i službama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave radi usklađivanja plaća u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave s plaćama u javnim službama i državnoj službi, ali i ograničavanja negativnih učinaka svjetske gospodarske krize u Republici Hrvatskoj, kroz mjere štednje, gdje god je to moguće, uključujući i područje lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Donošenjem ovoga zakona plaće u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi bit će uređene na jedinstvenim osnovama, uz uvažavanje potreba i posebnosti te proračunskih mogućnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, jer će jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave biti ovlaštene svojim općim aktima propisati odnosno razraditi koeficijente za obračun plaće župana, gradonačelnika i općinskih načelnika te njihovih zamjenika, kao i koeficijente za obračun plaće službenika i namještenika u njihovim upravnim odjelima i službama, ali samo unutar raspona koeficijenata propisanih ovim zakonom. Uz navedeno, stupanjem na snagu ovoga zakona prestat će potreba za odgovarajućom primjenom ZDSN-a u dijelu kojim su propisane plaće službenika i namještenika u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Pored toga, donošenjem ovoga zakona doći će do usklađivanja plaća u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi s plaćama u državnoj službi, odnosno u državnim tijelima, na način da se plaće župana, gradonačelnika i općinskih načelnika te njihovih zamjenika usklade s plaćama državnih dužnosnika, a plaće službenika i namještenika u upravnim odjelima i službama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s plaćama državnih službenika i namještenika.

Također će se ovim zakonom postići i ušteda sredstava državnog proračuna namijenjenih financiranju materijalnih rashoda velikog broja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ali i znatna ušteda u proračunima jedinica lokalne područne (regionalne) samouprave. (...)

3. Glavne teze Udruga gradova i sindikata

a) Osim pisma od 22. srpnja 2009. Udruga gradova poduzela je niz aktivnosti usmjerenih na argumentiranje neprihvatljivosti Prijedloga (www.udruga-gradova.hr). U objavi od 23. srpnja 2009. polemizira se s tezama predlagatelja Zakona vezanima uz rashode lokalnih jedinica iznesenima na saborskoj sjednici tako da se navode teze prelagatelja i podaci Udruge gradova.

Netočno: »Neto plaće nekih lokalnih dužnosnika dosežale su i više od 30 tisuća kuna«.

Točno: Prema evidenciji koju nam je ustupio ministar uprave, najveća isplaćena neto plaća dužnosnika iznosi 21.269,08 kn. Sljedeća najveća je 18.946 kn.

Netočno: »Sve jedinice zajedno troše više od 23% svojih ukupnih prihoda na plaće, a pridodaju li se tome i materijalni rashodi, i više od 60%«.

Točno: Prema podacima Ministarstva financija, svi gradovi, općine i županije zajedno troše 8,08% svojih prihoda poslovanja na plaće svih dužnosnika, službenika i namještenika. Kad bi se tim plaćama dodale plaće zaposlenih u vrtićima, muzejima, kazalištima, vatrogastvu i drugim ustanovama, sve plaće zajedno iznosile bi 17,87% prihoda poslovanja. Čak i kad bi se svim tim plaćama pribrojili materijalni rashodi koji nisu povezani s plaćama zaposlenih, ukupni izdaci za plaće i materijalne rashode čine 48,93%. (...) rashodi za plaće u državnom proračunu iznose 23 milijarde kuna (20,90% prihoda proračuna), što je jednako ukupnom iznosu proračuna svih gradova, općina i županija zajedno.

Udruga gradova u svom je dopisu istaknula i sljedeće:

S obzirom na sve navedeno, smatramo da se pitanje plaća u lokalnoj i područnoj samoupravi može urediti ograničenjem udjela ukupnih rashoda za plaće dužnosnika, službenika i namještenika u ukupnim приходima lokalnih vlasti bez primitaka. Premda i takvo ograničenje raspolaganja приходima ne smatramo općenito prihvatljivim, Udruga gradova suglasna ga je prihvatiti i ne osporavati imajući u vidu aktualnu društvenu situaciju i potrebu za sustavnim uređenjem ustroja lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj.

Udruga gradova također je istaknula kako čl. 6. EPLS, prema službenom tumačenju Vijeća Europe, podrazumijeva da je od ključne važnosti mogućnost lokalnih vlasti da zaposle i zadrže službenike kvalificirane za obavljanje

poslova u lokalnoj nadležnosti, pri čemu se navedena mogućnost očituje u sposobnosti lokalnih vlasti da službenicima ponude povoljne uvjete službe.

b) Sindikat državnih i lokalnih službenika i namještenika predložio je 30. srpnja 2009. jedinicama lokalne i područne samouprave potpisivanje posebnih sporazuma o dodatku za poboljšanje učinkovitosti rada lokalne uprave. Sindikalni prijedlog glasi:

Polazeći od činjenice da bi Prijedlog Zakona mogao dovesti do odljeva stručnih kadrova u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i uvažavajući:

- odgovornost za osiguranje kvalitetne i učinkovite županijske/gradske/općinske uprave, primjerene zahtjevima i potrebama građana;
- zaključke Gospodarsko-socijalnog vijeća od 30. lipnja 2008. o ujednačavanju sustava plaća u javnoj upravi, na način da se postupak harmonizacije plaća diferenciranim rastom završi po točno predviđenoj dinamici u trajanju od više godina, s ciljem da niti jednom službeniku plaća ne pada, već da se usklađivanje vrši postupno;
- činjenicu da Vlada kao predlagatelj u Zakonu nije predvidjela zaštitne odredbe s ciljem očuvanja postojeće razine plaća lokalnih službenika i namještenika i predlaže Zakon koji je u suprotnosti s načelima GSV-a u donošenju kojih je i sama sudjelovala;
- odgovornost županije/grada/općine za gospodarski i socijalni položaj službenika i namještenika i njihovih obitelji;
- nemogućnost sudjelovanja predstavnika lokalne i područne (regionalne) samouprave i sindikata lokalnih službenika i namještenika u izradi Zakona, na način kako je to bilo omogućeno sindikatima javnih i državnih službi prigodom izrade Zakona o plaćama u javnim i državnim službama;
- zaključene kolektivne ugovore sa sindikatima lokalnih službenika i namještenika kao izraza najviših demokratskih standarda na području uređenja radnih i službeničkih odnosa;

Sindikat predlaže da se na lokalnoj razini između sindikata lokalnih službenika i jedinica lokalne i područne samouprave zaključi sporazum o dodatku za poboljšanje učinkovitosti rada županijske/gradske/općinske uprave.⁵

⁵ Ogledni primjer sporazuma dostupan je i na www.udruga-gradova.hr.

Dodatak za poboljšanje učinkovitosti rada županijske/gradske/općinske uprave utvrdio bi se kao razlika između plaće službenika i namještenika koju ostvaruje sukladno važećim propisima i kolektivnim ugovorima kojima se uređuju plaće lokalnih službenika i namještenika i plaće koju će ostvarivati sukladno odredbama Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Dodatak bi se isplaćivao po stupanju na snagu tog zakona.

Ako Vlada kao predlagatelj Zakona izmijeni odredbe na način da se zaštiti postojeća razina plaća, tj. da plaće ne padaju, taj će se sporazum smatrati nevažećim. Ovim prijedlogom sporazuma Sindikat šalje poruku Vladi kao predlagatelju Zakona, jedinicama lokalne i područne samouprave kao poslodavcima, lokalnim službenicima i namještenicima i svojim članovima, da se javna uprava ne može i ne smije reformirati suprotno proklamiranim stalištima i zaključcima na razini najvišeg tripartitnog tijela – GSV-a.

c) Europska federacija sindikata javnih službi (EPSU) uputila je, na poticaj domaćeg Sindikata, zbog ograničavanja prava na kolektivno pregovaranje u lokalnoj samoupravi, predsjednici Vlade 12. kolovoza 2009. pismo,⁶ iz kojeg se izdvaja sljedeće:

(...) Naše kolege iz Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika Republike Hrvatske obavijestili su nas da se nedavnom zakonskom inicijativom Vlade krši pravo na kolektivno pregovaranje i slobodu udruživanja. Ta su prava regulirana međunarodnim konvencijama (Međunarodna organizacija rada), Europskom socijalnom poveljom Vijeća Europe, Poveljom o temeljnim pravima Europske unije i Ustavom Republike Hrvatske, a također su i dio dobre prakse u Hrvatskoj. EPSU je zabrinut zbog takvog razvoja događaja i traži da se vaša Vlada uključi u socijalni dijalog sa za to nadležnim sindikatima.

Obaviješteni smo da je Vlada Republike Hrvatske na sjednici 24. srpnja 2009. utvrdila i uputila Hrvatskom saboru Prijedlog Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, propustivši u njegovu izradu uključiti socijalne partnere i predstavnike udruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kako to nalaže Program suradnje Vlade i nevladinog, neprofitnog sektora, ili ih konzultirati, kako to nalaže Poslovnik Vlade.

⁶ Cit. prema: www.sdln.hr. Na istoj stranici dostupna su i prosvjedna pisma EPSU upućena Predsjedniku Republike i ministru uprave.

Navedenim Programom suradnje Vlade i nevladinog, neprofitnog sektora iz 2000. utvrđene su obveze Vlade na području razvoja i savjetovanja te unapređenja kvalitete djelovanja u vidu savjetovanja s nevladinim sektorom o pitanjima koja će utjecati na razvoj društva pri donošenju nove zakonske regulative, na način da takvo savjetovanje treba biti izvršeno na vrijeme i omogućiti dovoljno vremena za odgovor.

Poslovnik Vlade pak kaže da su ministarstva dužna u pripremi prijedloga za Vladu uputiti ih na mišljenje strukovnim udruženjima i udrugama u djelokrug kojih spadaju pitanja koja su predmet tih prijedloga.

Dobra praksa koja je uspostavljena pri izradi i donošenju zakona o plaćama u javnim i državnim službama, na način da su formirane radne skupine za izradu tih zakonskih prijedloga koje su uključivale predstavnike sindikata javnih i državnih službi, također nije poštovana.

Nakon što je Vlada na takav način utvrdila Prijedlog Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (u daljnjem tekstu: Zakon), on je već 28. srpnja prošao prvo od dva čitanja u Hrvatskom saboru, usprkos protivljenju i argumentiranim kritikama predstavnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, sindikata lokalnih službenika i namještenika i akademske zajednice.

Tim se zakonom jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u potpunosti onemogućuje određivanje osnovice za obračun plaće lokalnih službenika i namještenika, koja se njime utvrđuje u visini osnovice za obračun plaća državnih službenika i namještenika, a smanjeni su i rasponi koeficijenata za obračun plaće u odnosu na dosadašnje. (...)

Takvim odredbama lokalnoj samoupravi uskraćuje se mogućnost raspolaganja sredstvima koja ostvaruje u okviru svojeg samoupravnog djelokruga, a namijenjena su plaćama zaposlenika njihovih upravnih tijela (...) te se plaće u svim jedinicama lokalne samouprave niveliraju, neovisno o njihovim fiskalnim kapacitetima.

Nadalje, utvrđivanjem osnovice za obračun plaće u visini osnovice koju imaju državni službenici i namještenici Zakon onemogućuje pregovore o plaći na lokalnoj razini, dovodeći time u pitanje i mogućnost sindikalnog organiziranja i pregovaranja na razini jedinica lokalne samouprave. Pregovaranje o plaćama koje bi radnicima trebalo osigurati pristojan prihod bitna je svrha sindikata, a bez njega Vlada potkopava sindikate.

Pri tome je važno znati da se u druga dva segmenta javne uprave – javnim i državnim službama, visina osnovice za obračun plaće utvrđuje u pregovorima sa sindikatima javnih i državnih službi, dok su takvi pregovori Zakonom o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi nemogući. Indikativno je da je Vlada samo nekoliko dana nakon što je utvrdila prijedlog spornog Zakona, u Hrvatski sabor uputila Zakon o osnovici za plaće u javnim službama. Prema tom se zakonu osnovica za plaće u javnim službama utvrđuje kolektivnim ugovorom zaključenim između Vlade i sindikata javnih službi, uvodeći tako različite i diskriminirajuće standarde.

Nadalje, sporni Zakon u svojim prijelaznim odredbama predviđa stavljanje izvan snage odredaba kolektivnih ugovora u jedinicama lokalne samouprave kojima su regulirana mjerila za određivanje plaća i naknada, čime se praktično poništavaju svi kolektivni ugovori sklopljeni s poslodavcima na razini lokalne samouprave, a dugogodišnji procesi kolektivnog pregovaranja i dostignuti standardi vraćaju na početak.

Europska federacija sindikata javnih službi (EPSU) zabrinuta je zbog takvog razvoja događaja. EPSU predstavlja preko osam milijuna radnika i njihovih 250 sindikata u svim zemljama Europske unije, EFTE i istočnog susjedstva te je priznat socijalni partner na europskoj razini. EPSU je također član Europske konfederacije sindikata (ETUC) i priznata regionalna organizacija Međunarodne udruge sindikata javnih službi (PSI), globalne federacije sindikata javnih službi.

Od Vlade Republike Hrvatske očekujemo da kao zemlja kandidat bude dostojna europskog socijalnog modela. Stoga od Vlade zahtijevamo da dostavi izvještaj o sadržaju i razlozima za predlaganje spornog Zakona. Očekujemo da nas Vlada obavijesti kako će jamčiti slobodu udruživanja i pravo na kolektivno pregovaranje. (...)

THE DRAFT AND REACTIONS TO THE LAW ON SALARIES
IN LOCAL AND REGIONAL SELF-GOVERNMENT

Summary

The main elements of the Draft Law on Salaries in Local and Regional Self-Government, which has undergone its first reading, are considered together with the highlights from its argumentation, and publicly presented opinions of the Association of Towns, the Union of State and Local Servants and Employees, and the European Public Service Union.

Key words: payment and classification system in local and regional self-government – Croatia, local functionaries, civil servants, and employees

*Pripremio Alen Rajko**

* Dr. sc. Alen Rajko, pročelnik Službe za upravni razvitak Grada Opatije (head of the Administrative Development Service, Town of Opatija, Croatia)